

ORALNA POLIO VAKCINA

ŠTO JE POTREBNO DA ZNATE

1 Što je polio?

Polio je bolest koju izaziva virus. On se unosi u organizam djeteta (ili odrasle osobe) kroz usta. Ponekad ovaj virus ne izaziva ozbiljno oboljenje. Međutim, ponekad on izaziva paralizu (onemogućava pokrete ruku i nogu). Ovaj virus može izazvati smrt zaraženih osoba, tako što obično parališe mišiće koji omogućavaju disanje.

Nekada je polio bila vrlo česta bolest u Sjedinjenim Američkim Državama. Ona je paralisala ili usmrtila na hiljade osoba godišnje prije nego što je pronađena vakcina protiv nje.

2 Zašto se vakcinisati?

Polio vakcina može spriječiti polio.

Historijat: Godine 1916 epidemija polia u Sjedinjenim Američkim Državama je usmrtila 6.000 osoba i paralizovala još 27.000. U ranim pedesetim (1950) javljalo se preko 20.000 slučajeva polia svake godine. **Vakcinacija protiv polia je počela 1955. godine.** Do 1960 godine broj oboljenja je opao na oko 3.000, a do 1979, dešavalo se samo oko 10 slučajeva oboljenja godišnje. Uspjeh vakcinacije protiv polia u SAD i drugim zemljama proizveo je akciju iskorijenjivanja polia širom svijeta.

Danas: Značajan val oboljenja od polia u SAD se nije pojavio već preko 20 godina. Međutim, ova bolest je još uvijek česta u nekim dijelovima svijeta. Ukoliko nismo zaštićeni vakcinom, bio bi dovoljan samo jedan slučaj prenosa bolesti iz druge zemlje pa da se bolest vrati. Ako borba protiv polia u svijetu bude uspješna, jednog dana u budućnosti vakcina protiv polia neće biti više potrebna. Do tada moramo nastaviti vakcinisati našu djecu.

3 Dvije vrste polio vakcine

Postoje dvije vrste polio vakcine:

IPV (Inactivated Polio Vaccine – Neaktivna polio vakcina): Injekcija
IPV je vrsta vakcine koja se preporučuje skoro svakome u Sjedinjenim Američkim Državama

OPV (Oral Polio Vaccine – Oralna polio vakcina): kapljice koje se piju.

Sve do nedavno, OPV se preporučivala većini djece u SAD. Međutim, ona se više ne preporučuje *osim u ograničenim slučajevima*. OPV je pomogla da se oslobodimo polia i još uvijek se koristi u mnogim dijelovima svijeta.

Obje vakcine stvaraju imunitet na polio (paralizu), ali OPV je bolja u sprječavanju prenošenja bolesti na druge osobe.

Međutim, kod vrlo malog broja osoba (otprilike 1 u 2,4 miliona), OPV u stvari izaziva bolest paralize. Pošto ja danas rizik od infekcije poliom u SAD veoma mali, stručnjaci vjeruju da korištenje oralne vakcine nije uopće vrijedno niti najmanjeg rizika. *Polio vakcina u obliku **injekcije (IPV)** koju danas koristimo, ne izaziva polio.*

Ovaj informativni list opisuje oralnu polio vakcinu (OPV). Vaša zdravstvena ustanova isto tako treba da vam obezbijedi Informativni list (Vaccine Information Statement) o vakcini na bazi Neaktivne Polio Vakcine (Inactivated Polio Vaccine – IPV).

4 Tko treba da primi OPV i kada?

OPV se više ne preporučuje za svakodnevnu primjenu u SAD. Ona se treba koristiti samo u posebnim slučajevima:

- (1) Masovna vakcinacija u svrhu kontrolisanja polio epidemije;
- (2) Djeca koja nikada nisu bila vakcinisana protiv paralize a imaju namjeru da u naredna 4 tjedna putuju u zemlju gdje je paraliza raširena bolest. Ova djeca mogu dobiti OPV kao prvu dozu;
- (3) Djeca čiji roditelji ne prihvataju preporučeni broj injekcija. Ova djeca mogu dobiti IPV kao prve dvije doze u seriji vakcine, a zatim mogu dobiti OPV kao treću ili četvrtu dozu, ili kao obje (i treću i četvrtu);
- (4) Osobe sa opasnim po život alergijama na antibiotike neomicin (neomycin), streptomycin (streptomycin), ili polimiksin (polymyxin) B, kao i osobe koje su imale opasnu po život reakciju na dozu IPV vakcine. Ove osobe mogu umjesto toga primiti OPV.

U koliko je vaše dijete iz jedne od ove 4 grupe, raspitajte se kod lijecnika kada vakcine treba da se prime. **Pitajte takodjer o riziku oboljenja od polia vezano za vakcinu, prije primanja OPV-a.**

OPV se može primiti istovremeno sa drugim vakcinama.

OPV Supplement - 1/1/2000

Neke osobe ne treba da prime OPV ili treba da sačekaju

Slijedeće osobe ne treba da prime OPV:

- Svatko tko prima duže vremena steroide ili druge lijekove koji utiču na imunološki sistem.
- Svatko tko boluje od raka ili prima kemoterapiju.
- Svatko tko boluje od AIDS-a ili ima HIV infekciju, ili neku drugu bolest koja utiče na imunološki sistem.
- Ukoliko će neka osoba iz gornje tri grupe biti u dodiru sa djetetom (na primjer mijenjati dječije pelene) koje treba da primi polio vakcinu, onda to dijete ne treba da primi OPV vrstu vakcine.
- Beba ne treba da primi OPV vrstu vakcine ako netko tko je u bliskom kontaktu sa tim djetetom (na primjer mijenja dječije pelene) nije nikada primio nikakvu polio vakcinu.
- Svatko tko je ikada imao ozbiljne alergijske reakcije na dozu OPV vakcine ne treba da primi slijedeću dozu.

Ove osobe treba da pričekaju:

- Svatko tko je umjeren ili ozbiljno bolestan u vrijeme kada treba da primi vakcinu, treba da se oporavi prije nego li je primi. Osoba sa blažim zdravstvenim problemom, kao na primjer prehlada, **može** biti vakcinisana.

Raspitajte se kod svoga liječnika za dodatne informacije.

6 Koji su rizici od oralne polio vakcine ?

OPV može da, u stvari, izazove bolest paralize, mada rijetko. To je razlog što se više ne preporučuje za većinu osoba. Ova vakcina je izazvala nekoliko slučajeva oboljenja od polia svake godine (otprilike 1 slučaj u svakih 2,4 miliona doza vakcine) u godinama kada je korištena. OPV vakcina može izazvati polio kod osoba koje su vakcinisane, kao i kod osoba koje su u bliskom kontaktu sa vakcinisanom osobom. Danas, sa bolešću paralize pod kontrolom u SAD, stručnjaci vjeruju da IPV vrsta vakcine može da zaštiti djecu i odrasle jednako uspješno, a bez rizika.

Medjutim, vakcina kao svaki lijek, može da izazove ozbiljne probleme, kao na primjer ozbiljne alergijske reakcije. *Rizik da OPV izazove ozbiljnu ozljeđu ili smrt je izuzetno mali.*

7 Što ukoliko dodje do ozbiljne reakcije?

Na što da obratim pažnju?

Obratite pažnju na svaku neobičnu reakciju, kao na primjer ozbiljnu alergijsku reakciju, visoku temperaturu, neobično ponašanje, ili znakove paralize.

Ukoliko dodje do ozbiljne alergijske reakcije, to se događa par minuta do par sati nakon davanja vakcine. Znaci ozbiljne alergijske reakcije mogu da obuhvate teškoće u disanju, slabost, promuklost ili teško disanje, ubrzani puls, osip, nesvjesticu, blijedilo ili natečenost vrata.

Bosnian/Croatian/Serbian

Ukoliko bi došlo do paralize, to se može dogoditi otprilike tjedan do mjesec dana poslije vakcinacije. Znaci mogu da obuhvate:

- oštre bolove u mišićima i grčeve
- slabost
- gubitak pokreta u ruci ili nozi

Šta da uradim?

- Pozovite liječnika ili odmah odvedite oboljelu osobu liječniku
- Objasnite liječniku što se dogodilo, datum i vrijeme kada se to dogodilo i kada je vakcina primljena
- Zatražite od liječnika, medicinske sestre ili zdravstvenih vlasti da slučaj prijave u Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS) ili sami nazovite VAERS na (besplatan) broj 1-800-822-7967.

Prijavljivanje reakcija pomaže stručnjacima da se bolje upoznaju sa problemima vakcine.

Nacionalni program za odštetu u slučaju povreda usljed vakcinacija

U vrlo rijetkim slučajevima ukoliko vi ili vaše dijete imate ozbiljnu reakciju na vakcinu, ustanovljen je federalni program koji će vam pomoći da platite za brigu oko onih koji su bili ozlijeđeni.

Za detalje o Nacionalnom programu za odštetu u slučaju povreda usljed vakcinacija – National Vaccine Injury Compensation Program nazovite (besplatno) 1-800-338-2382 ili posjetite Internet kompjutersku stranicu (website) na <http://www.hrsa.gov/osp/vicp/>

Gdje mogu dobiti dodatne informacije?

- Pitajte liječnika ili medicinsku sestru. On/ona vam mogu dati informacije iz pakovanja vakcine ili vam mogu predložiti druge izvore informacija.
- Nazovite svoj lokalni ili državni odjel za imunizacije (health departments immunization program). Kontaktirajte Centar za kontrolu i spriječavanje bolesti (CDC)
 - Nazovite 1-800-232-2522 (engleski)
 - Posjetite Internet kompjutersku stranicu (website) Nacionalnog programa za imunizaciju na <http://www.cdc.gov/nip>.

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
Centers for Disease Control and Prevention
National Immunization Program

Vaccine Information Statement
Polio - OPV Supplement (1/1/2000) 42 U.S.C. § 300aa-26

Translation provided by the Minnesota Department of Health